

3. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ МОН України від 12 груд. 2018 р. № 1379.

4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : наказ МОН України від 17 серп. 2020 р. № 1053.

5. Про освіту : Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

6. DeSeCo. Definition and Selection of Competencies : Theoretical and Conceptual Foundations. URL: <http://www.deseco.admin.ch/>.

Марков Михайло Миколайович,
професор кафедри оперативно-
розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

ВНУТРІШНЯ (ОСОБИСТІСНА) ТА СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, що мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення в першу чергу долі нашої країни, а можливо, і подальшого світового порядку на планеті. У сучасних важких і болісних ситуаціях, викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з убезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави [1].

Тому сьогодні, в умовах воєнного стану, як ніколи потрібно ставити нові задачі та цілі, шукати нові підходи до виховання патріотизму як базової якості особистості.

Заходи з патріотичного виховання потрібно проводити з першого курсу освітнього процесу в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, починаючи з ознайомчих теоретичних занять. Основними заходами в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання з патріотичного

виховання на сьогоднішній день є проведення науково-теоретичних й науково-практичних конференцій, інтернет-лекцій, круглих столів, лекцій, зустрічей за участю ветеранів органів внутрішніх справ, поліції, учасників бойових дій тощо.

Але щоб якісно та професійно здійснювати патріотичне виховання здобувачів вищої освіти на сьогоднішній час в умовах воєнного стану, бачити в подальшому бажаний результат такого виховання, необхідно одночасно (паралельно) посилено готувати їх бути фізично, морально, спеціально, а головне – психічно та психологічно готовими до розвитку таких подій і явищ, що виникли в перші дні війни на окремих територіях нашої держави і, нажаль, продовжуються донині.

У силу об'єктивних та суб'єктивних причин не всі представники органів державної та місцевої влади, а також правоохоронні органи та Збройні сили України були відповідним чином готовим до розвитку таких подій, але тому є пояснення, і ми маємо вчитися на власних помилках, щоб надалі їх уникати.

Із початку воєнного вторгнення в Україну задля виконання поставлених цілей ворог практично цілодобово здійснює обстріли з наявного озброєння території нашої держави для подальшої окупації з метою:

1) посіяти в кожній людині (мешканця населеного пункту) страх за своє життя, життя рідних, неможливість власними зусиллями та наявними засобами убезпечити себе та близьких;

2) посіяти в місцевого населення паніку масштабного характеру, хаос, страх, показати дезорганізацію і невпевненість в організації діяльності всіх інститутів державної та виконавчої влади, включно її збройних сил, правоохоронних органів, громадських організацій, у тому числі міжнародних, про неспроможність захистити й забезпечити безпеку об'єктів державної власності та об'єктів критичної інфраструктури, а також цивільного населення та майна (квартир, будинків, автомобілів, господарських будівель тощо), нормальну (як до збройного конфлікту) життєдіяльність;

3) припинення і/або неможливість продовження ведення економічної, фінансової та іншої підприємницької діяльності всіма господарськими суб'єктами, незалежно від форм власності та підпорядкування;

4) порушення транспортних логістичних ланцюгів для забезпечення населення необхідними повсякденними товарами,

включно з товарами першої необхідності (ліками, водою, продуктами харчування, побутовою хімією, одягом, взуттям тощо), а також стратегічними запасами (дизельним паливом, бензином, машинним маслом, газом та іншими нафтопродуктами), які необхідні для забезпечення власних автомобілів, об'єктів критичної інфраструктури та цивільних організацій, що фінансуються виключно з державного бюджету;

5) пошкодження і/або знищення об'єктів (майна, обладнання, механізмів, запасних частин, складських, офісних та навчальних приміщень, ремонтних баз, документації, інфраструктури тощо), що забезпечують населені пункти електроенергією, газом, водою. Пошкодження/знищення соціально значущих об'єктів: лікарень, медичних лабораторій, шкільних закладів, дитячих садочків, санаторіїв, будинків відпочинку, профілакторіїв, будинків для осіб похилого віку, аптек тощо, у результаті чого в населення відсутня можливість вести звичайний, нормальний безпечний спосіб життя;

6) пошкодження і/або знищення транспортної інфраструктури та об'єктів (залізничного та дорожнього покриттів місцевих, регіональних і державного значення доріг, станцій, вокзалів, мостів тощо), унаслідок чого в населення відсутня можливість самостійно пересуватися та виїздити за межі населеного пункту з метою евакуації та отримання зовнішньої гуманітарної допомоги;

7) пошкодження/знищення об'єктів інформаційної системи (теле- і радіостанцій, мобільного зв'язку, Інтернету). У результаті виникає збій в оперативній інформаційній комунікації між громадянами (рідними, близькими, колегами по роботі та спільній праці, діяльності тощо); органами державної влади (правоохоронними органами, спеціальними службами тощо).

Враховуючи такі обставини, не кожна людина, навіть та, яка має значний життєвий досвід і підтримує здоровий та нормальний спосіб життя, перебуваючи в тимчасовій ізоляції від зовнішнього світу, зможе витримати такий фізичний, моральний, психічний та психологічний тиск, а також здолати всі негативні наслідки, що настають особливо в перші дні збройної агресії.

В умовах воєнного стану у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання потрібно максимально додатково ввести проведення спеціальних практичних тренінгових занять на полігоні, воєнно-патріотичних змагань, виїзних практичних занять за межами навчального закладу, продовжити практику залучення

до проведення бінарних занять та майстер-класів представників поліції та військовослужбовців, які брали участь у бойових діях із різних спеціальностей, представників інших правоохоронних органів України, а також представників Міністерства закордонних справ, Міністерства економіки та інших практичних інституцій для надання всебічної та об'єктивної інформації щодо ситуації, що склалася в державі.

Здобувач вищої освіти має бути обізнаним у максимально різних напрямках життєдіяльності держави, адже так він може допомогти іншим громадянам України, які опинилися в критичній життєвій ситуації, викликаній агресією, та бути особисто готовим до подолання життєвих викликів.

Навчально-науковий інститут № 1 Національної академії внутрішніх справ, розташований за межами міста, його територія найбільш підготовлена в усіх аспектах (матеріально-технічному, освітньому, інфраструктурному, логістичному), тут можливе впровадження новітньої (переосмисленої) практичної діяльності з підготовки та патріотичного виховання здобувачів вищої освіти.

Бажано передбачити та запровадити в освітньому процесі практичні курси (факультативні заняття) з виживання в екстремальних умовах сьогодення, коли особа вимушена вийти з комфортних умов життя. Найбільшу увагу потрібно приділити психологічній, психічній та спеціальній тактичній підготовці для подолання стресових ситуацій, протидії негативному впливу як із середини, так із зовні.

Крім того, найкраще підготовлених курсантів третього та четвертого курсів можна залучати науково-педагогічними працівниками академії до проведення факультативних занять із курсантам першого та другого курсів. У такому форматі практичного навчання-спілкування ми можемо максимально звужити міжособистісний бар'єр між здобувачами, об'єднати їх задля досягнення необхідного результату та спільної мети із захисту держави.

Головним критерієм у патріотичному вихованні здобувача вищої освіти із специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану має бути його особистісна (внутрішня) переоцінка системи цінностей та спроможність завдяки спеціальній практичній підготовці в академії до подолання загроз сучасності та протистояння агресивним силам із зовні.

Саме таку мету в патріотичному вихованні здобувачів вищої освіти із специфічними умовами навчання має ставити

перед собою кожний науково-педагогічний працівник Національної академії внутрішніх справ щоденно, а не тільки в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : наказ МОН України від 29 лип. 2019 р. № 1038.

Мінченко Ольга Василівна,
доцент кафедри теорії держави
та права Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, професор

ДЕЯКІ ЗАУВАГИ ЩОДО ПОНЯТТЯ «ГЕНОЦИД»

Геноцид – це частина людської
цивілізації від самого її початку...
Історії геноциду немає кінця...

Норман Наймарк

В засобах масової інформації та з вуст найвідоміших політиків світу майже кожного дня лунає термін «геноцид», озвучуючи ті події, які відбуваються в Україні. Здавалося б, що все цілком зрозуміло: геноцид, як пояснюється у енциклопедії сучасної України – це кампанія повного чи часткового знищення національної, расової, етнічної, релігійної групи як такої [1], і саме ми є свідками таких подій.

Однак, термін «геноцид» досить складний як в історичному, політичному, соціологічному, так і в правовому розумінні. До сьогодні існують суперечки щодо того до якої сфери знань він є найближчим. Часто «геноцид» вважають надмірно політизованим, лунають навіть думки, що через зловживання від терміна «геноцид» краще відмовитися. Ми вживатимемо термін геноцид в контексті «злочин геноцид», який професор Стенфордського університету Норман Наймарк – дослідник геноцидів зі світовим ім'ям, американська історикиня Венді Лавер називають злочин над злочинами.

Деякі дослідники зазначають, що з терміном «злочин геноцид» треба бути дуже обережним, оскільки, наприклад, до цього часу не всі держави Голодомор в Україні 1932–1933 рр. визначають як «злочин геноцид». І, не дивлячись на те, що міжнародне гуманітарне право трактує геноцид, як найтяжчий